

Sofiaskolans jämlikhet och jämställdhetsplan

2022/2023

Revideras i maj 2023

Jämlikhet och jämställdhetsplan

Bakgrund

I skollagen (1 kap 5§) står att läsa att ”var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling”.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011:

”Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska präglade verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.”

Vår jämlikhet och jämställdhetsplan omfattar all personal och alla elever på Sofiaskolan.

Jämlikhet och jämställdhet handlar för oss om människovärde och mänskliga rättigheter. Elever och personal skall känna trygghet och lika värde.

Jämlikhet och jämställdhet i skolan är inte bara en värderingsfråga utan också en pedagogisk fråga. Olika individer har olika behov, beroende på mognad, intresse, lärande, erfarenheter och utveckling.

Elever - Skolan ska arbeta för:

- att ge alla elever lika stort utrymme.
- att öka elevernas kunskap och känsla för jämlikhet och jämställdhet. Alla ska ha samma rättigheter och skyldigheter.
- att varje elev utvecklar förståelse för alla människors lika värde oberoende av kön, social eller etnisk bakgrund, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.
- att alla elever skall ges samma möjligheter att utveckla sina förmågor.
- att skolans personal ska vara uppmärksamma och vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling och tillsammans med eleverna utveckla regler och föra etiska samtal.
- att vara lyhörd och lyssna in föräldrars åsikter och synpunkter.
- att långtidssjuka elever ska känna tillhörighet med skolan/klassen.

- att sexuella trakasserier inte ska förekomma, t.ex. kommentarer eller andra nedsättande uttalanden grundade på kön.

Personal - Skolan ska arbeta för:

- att personal ska arbeta för att elevers förmågor och intressen oberoende av kön.
- att förebygga trakasserier, det får inte förekomma kommentarer eller andra nedsättande uttalanden grundade. När det gäller jämlikhet och jämställdhet skulle det kunna vara kommentarer eller uttalanden som är grundade på kön, social eller etnisk bakgrund, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.
- att all personal skall ha förståelse för alla människors lika värde oberoende av kön, social eller etnisk bakgrund, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Exempel på hur vi arbetat under läsåret 2021/2022

Åk F har lekt en gemensam lek tillsammans med rubinen med koppling till genus. Efter avslutad lek har vi i helgrupp fört diskussioner kring begreppet genus. Vi har även bemött elevernas reflektioner genom samtal.

Vi har diskuterat genus och jämställdhet i samlingen och haft olika diskussioner tillsammans med barnen. Även pratat lite om hur det var för.

Vi har tittat på filmen "Får Gabriel vara en prinsessa " och diskuterat om den.

Vi har gjort en övning med eleverna där man fick ställa sig i på olika sidor, pojk lek/sak, flick lek/sak eller alla kan göra/använda. Efter olika påstående fick eleverna välja ett ställa att ställa sig. Tex ställde sig många på flicklek när vi sa dockor och många på pojklek när vi sa fotboll. Efter diskussioner kom eleverna fram till att det inte spelade någon roll alla kan leka göra vad de vill oavsett kön.

Vi har ofta bra diskussioner om att man får vara som man vill, tro på sig själv och att alla har lika värde.

Åk 1

I Rubinen leker många tillsammans oavsett kön, de jobbar även bra ihop på lektionerna. Vi har pratat mycket kring allas lika värde oavsett om man är flicka eller pojke. Vi har även pratat om Astrid Lindgren och hur det var förr i tiden för flickor och pojkar. Finns det kläder och leksaker som är typiska för flickor och pojkar? Hur är det för flickor och pojkar i andra länder? Var frågor som vi också diskuterat.

Åk 2

Vi har diskuterat genus och jämställdhet i klassen vi följde den här presentationen:

Genus och jämställdhet

Sverige är ett av världens mest jämställda länder men ändå finns det saker som kan ändras på och bli bättre.

För ungefär 100 år sedan var det inte alls så jämställt som det är nu mellan kvinnor och män.

Tjejer och killar spelar fotboll tillsammans.

Genus och jämställdhet

Vad tänker du på när du hör ordet jämställdhet?

Empty space for writing answers to the question: "Vad tänker du på när du hör ordet jämställdhet?"

Genus och jämställdhet

Vi ser på en film: [Grejen med demokrati - jämställdhet](#)

Aktivitet: Heta stolen

(ja: ställ dig upp, nej: sitt kvar)

- Vad är jämställdhet?
- Den som är bäst på att bestämma ska få bestämma.
- Tjejer och killar ska få bestämma lika mycket.
- Alla ska få göra det de vill – både killar och tjejer.

Åk 3

Vi har pratat om jämställdhet och haft diskussioner om det finns killsaker och tjejsaker. Vi har även diskuterat hur det ser ut i klädaffärer, varför finns det egentligen kill och tjejavdelning? En elev hade blivit ifrågasatt varför hon vill köpa en killtröja, konstigt...man får väl ha vilka kläder man vill, eller? Hur var det förr? Fick man klä sig som man ville och hur var det egentligen med kungen, var det vanligare med killar som bestämde förr?

Tänk att det i vissa länder är så att tjejer inte får gå i skolan och att det är någon annan som bestämmer vem man ska gifta sig med. Tur att vi bor i Sverige.

Vi läste denna nyhet om en tjej som vågar och som lyckats bli miljonär.

Åk 4

Vi har pratat om begreppet genus och dess betydelse. Vi har diskuterat hur flickor och pojkar har framställts i Disneyfilmer genom tiderna.

Fokus har legat på prinsessor och prinsar. Eleverna har också fått berätta om sin syn på vad som är typiskt för pojkar respektive flickor. Både skillnader och likheter.

Åk 5

Har i samband med medeltiden diskuterat mäns och kvinnors olika sysselsättning, vilka som får ta plats,

vilka som är med och bestämmer på tinget, vem eller vika som kan bli kung/drottning? Hur flickors och pojkars situation

var under den här tiden? Vilka var det som hade ett yrke och vilka möjligheter fanns det?

Vi har även i samband med nyheter/Lilla Aktuellt tagit upp och diskuterat flickors/kvinnors situation i Afghanistan har

Förändrats sedan Talibanerna tog makten.

Åk 6

Vi har använt oss av <http://firademokratin.riksdagen.se/> tidslinje och tittat närmare på viktiga händelser för utveckling av kvinnans rättigheter.

De har fått fundera hur det är idag och om det finns något som kan bli bättre för att få ett mer jämställt samhälle.

Fritids åk 1

Vi har lekt en gemensam lek med koppling till genus. Efter avslutad lek har vi i helgrupp fört diskussioner kring begreppet genus. Leken har genomförts vid ett flertalet gånger som resulterat i att eleverna har kommit fram till att "tjejer och killar är lika mycket värda." Vi har även bemött elevernas reflektioner genom samtal.

Aktivitetstavlan är ett hjälpande verktyg i den dagliga verksamheten på fritids. Den bidrar till en jämnare könsfördelning i de olika aktiviteterna. Vi ser att tjej och killar blandar sig mer och fokus ligger på leken/aktiviteten inte huruvida den passar eller tillhör ett kön.

Fritids åk 2-3

har i helgrupp tagit upp genus kopplat till utseende hos lego-gubbar. Genom att eleverna själva fått titta på hur Lego-gubbar ser ut, vilka kläder de har, ansiktsuttryck och accessoarer så har eleverna diskuterat och ifrågasatt varför flickiga lego-gubbar är färgglada, har långt hår, blommor i håret och en glad mimik. Eleverna har också sett att killar har arga eller sura uttryck, att de har ett coolare uttryck i kläder och accessoarer, tex vapen i handen. Gemensamt har vi också kommit fram till att vi alla är olika oavsett om vi är kille eller tjej och att vi faktiskt alla ser lika ut på insidan och att det blir tokigt om vi tillskriver varandra könsroller bara för att vi är flicka eller pojke.

TIPS KRING GENUSARBETE I KLASSRUMMET

Malin och Magnus

Ni kommer att arbeta med ett antal korta texter om Malin och Magnus. Du väljer själv om du vill att eleverna ska göra det i helklass eller i mindre grupper. Du som undervisar på mellanstadiet kan låta eleverna läsa texterna själva. Efter varje stycke finns ett antal frågor att diskutera. Om du väljer att arbeta i mindre grupper kan det vara intressant att i helklass ta del av vad som togs upp i de mindre grupperna. Du väljer själv hur många av texterna ni arbetar med i klassen. De mot slutet lämpar sig mer mot äldre barn.

1. På ett BB någonstans i Sverige föds samma natt, nästan samtidigt, en flicka och en pojke. Båda familjerna är stolta och glada över sin nya familjemedlem och bjuder hem alla släktingar och vänner på en fest. Många släktingar och vänner kommer och de har med sig presenter till barnen.

Vad tror du att Malin och Magnus får i present? Skriv ner tre presenter var som du tror att Malin respektive Magnus får.

2. Malin och Magnus ska börja på dagis. De har inskolning samtidigt och de har fått varsin förskollärare som tar hand om dem. Efter tre dagars inskolning ska föräldrarna för första gången lämna förskolan för en stund, så att Malin och Magnus ska få prova på att vara ensamma med förskollärarna och de andra barnen. Både Malin och Magnus blir ledsna när deras föräldrar går. Men förskollärarna tar fram en leksak var till dem, som gör att de glömmer bort att deras föräldrar just har gått.

Vad tror du att Malin fick för leksak? Vad tror du att Magnus fick för leksak?

3. Malin och Magnus börjar i skolan. Läraren säger att eleverna ska ta med sig ett eget pennskrin.

Hur tror du att Malins pennskrin ser ut? Hur tror du att Magnus pennskrin ser ut? Beskriv vad ni tror de har för motiv och färg.

4. Det går bra både för Malin och för Magnus i skolan och de trivs med sin lärare. Men mest av allt gillar de rasterna, för då har de jätteroligt.

Vad tror du att Malin gör på rasterna? Vad tror du att Magnus gör på rasterna?

5. Två kvällar i veckan ägnar Malin och Magnus åt sitt fritidsintresse.

Vad tror du att Magnus har för fritidsintresse? Vad tror du att Malin har för fritidsintresse?

6. Nu har Malin och Magnus fyllt 12 år. På eftermiddagarna när Malin och Magnus kommer hem från skolan äter de först lite mellanmål och sen sitter de en stund vid datorn innan de gör läxorna. De tycker om att läsa båda två och innan de ska sova läser de alltid en stund.

Vad tror du att Malin gör vid datorn? Vad tror du att Magnus gör vid datorn? Vilka böcker tror du att Malin gillar att läsa och vilka böcker tror du att Magnus gillar att läsa.

7. I årskurs åtta ska Malin och Magnus välja praktikplats. Malin och Magnus kan välja att vara på en förskola, en bilverkstad, en ridskola, ett lager, ett äldreboende, i en spelbutik eller på en blomsteraffär.

Vad tror du att Malin väljer? Vad tror du att Magnus väljer? Motivera dina svar.

Kille eller tjej

Hur påverkar det våra liv och de val vi gör att vi är killar respektive tjejer? Låt eleverna fundera två och två eller i mindre grupper över följande frågor:

1. Vilka saker som du har hemma talar om att du är kille eller tjej?
2. Vilka saker du gör talar om att du är kille eller tjej?
3. Vilka saker i ditt utseende talar om att du är kille eller tjej?
4. Hur påverkar det i skolan att du är kille eller tjej? På rasterna och vem du umgås med? I bemötande från lärarna? I bemötande från de andra eleverna?
5. Vad ser ni för mönster, är det olika vad killar och tjejer gör?
6. Vilka saker ses som ”typiskt tjejiga” eller ”typiskt killiga”? Varför är det så, vem har bestämt det?
7. Är det okej att bryta mot de här ”reglerna”? Vad händer om man gör det? Är det mer okej för tjejer att göra ”killiga” saker än tvärtom? Varför tror ni att det är så?
8. Varför pratar man ibland om ”pojkflickor” men sällan om ”flickpojkar”?
9. Hur skulle det se ut om alla hade samma möjlighet att göra saker, skulle världen bli tråkigare eller roligare? Skulle det betyda att alla blev precis likadana, eller att vi fick större möjligheter att vara olika?

Om ni vill kan ni också diskutera bilderna som ni fått. Du får själv välja ut vilka du tycker passar till just din klass.

Extraövning till de äldre eleverna

På hemkunskapen har klass 6A fått i uppgift att rita en planlösning på och inreda en lägenhet. Fredrik sitter koncentrerat och ritat in möbler i sin lägenhet. Han har ritat in stora tv-apparater i alla rum, till och med ovanför badkaret. I sovrummet har han ritat in en stor säng. I övrigt finns nästan inga möbler i lägenheten.

När läraren kommer förbi Fredrik tittar hon på hans teckning och skakar leende på huvudet. ”Jaha, typiskt killar, tv-apparater i varenda rum men inget matbord ens.” Hon går vidare och sätter sig vid sitt skrivbord.

Efter en stund kommer Marcus fram till henne med sin teckning. Han är färdig och undrar vad han ska göra nu. Läraren tittar på Marcus teckning och pekar på ett vågigt streck framför ett av fönstren. ”Vad är det här?” undrar hon. ”Det är ju gardiner”, säger Marcus. Läraren skrattar lite förvånat och säger ”Tänk att du är så pysslig av dig”.

Fredrik hör vad läraren och Marcus pratar om och rusar fram. ”Vaddå, har du gjort gardiner?! Vad guuullig du är Marcus! Har du gjort dem i syslöjden eller?” Marcus ser generad ut och mumlar ”Vaddå, alla har väl gardiner hemma.” ”Jaha”, säger Fredrik, ”ska du sätta på dig förkläde och städa också eller? Själv ska jag ha en snygg brud i min lägenhet som sköter städningen.

Frågor att diskutera

1. Hur tror ni att resten av klassen reagerade på Fredriks kommentarer?
2. Hur hade de reagerat om Fredrik i stället hade varit en Fredrika och gjort på samma sätt? Hade det varit skillnad? Hur och varför i så fall? –
3. Varför blir läraren förvånad över att Marcus har ritat in gardiner?
4. Varför reagerar Fredrik som han gör på Marcus teckning?
5. Varför tror ni att Marcus blev generad?
6. Hade det varit skillnad om Marcus hade varit en tjej? På vilket sätt och varför?
7. Vad menar läraren med att det är typiskt killar att bara rita tv-apparater men inget matbord? Stämmer det? Är det okej att läraren uttrycker sig så?
8. Tror ni att Fredrik kan få mer status för att han betar sig som han gör? Vilka beteenden kan ge status i en klass? Skiljer det sig mellan killar och tjejer i vad som ger status? På vilket sätt i så fall?

För dig som vill – Heta stolen

Killar och tjejer har olika sorters vänskap.

Tjejer är bättre på att laga mat än killar.

Killar är bättre än tjejer på sport.

Alla tjejer måste ha långt hår.

Killar och tjejer hjälper till lika mycket hemma.

Det finns kill- och tjejfärger.

Killar behöver röra på sig mer än tjejer.

Killar kan tycka om att dansa eller att rida.

Tjejer kan vara bättre än killar på fotboll.

Killar är mer tekniska än tjejer.

De flesta tjejer tycker om att städa.

De flesta killar tycker om bilar och motorcyklar.

Livet påverkas mycket av om man växer upp som tjej eller kille.

Det är vanligt att man har en bästis av ett annat kön.

Tjejer har svårare att säga ifrån än vad killar har.

Man påverkas mycket av hur tjejer och killar är i reklam och i media.

Tjejer blir oftare beundrade för att de är snygga än för vad de gör.

Tjejer har sämre självförtroende än killar.

I skolan behandlas tjejer och killar likadant.

Killar har samma behov av att visa känslor och att gråta som tjejer har.

Jag skulle vilja prova att vara kille/tjej för en dag.

Det är lika okej för en tjej som för en kille att vara högljudd.

Det är lika okej för en tjej som för en kille att vara tyst.

Tjejer och killar får status på olika sätt.

Det är viktigt att vara ”tjejig” om man är tjej och att vara ”killig” om man är kille.

Det är vanligare att tjejer beundrar killar än att killar beundrar tjejer.